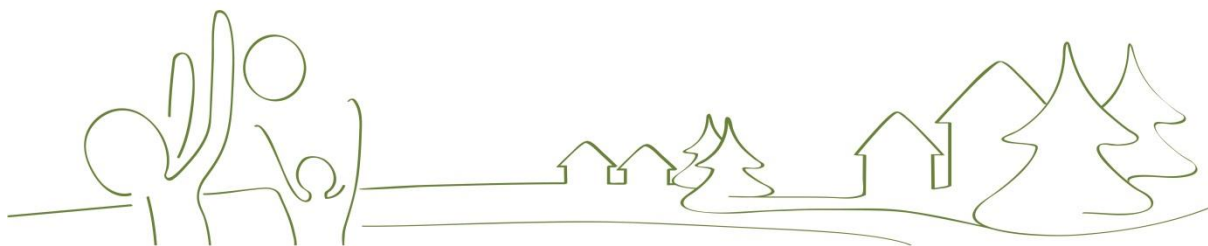

ÅSNES KOMMUNE

Mulighets- og utfordringsnotat 2021 – 2024

Samfunnsutvikling

Innledning:

Som en del av arbeidet med budsjett 2021 og økonomiplan 2021 – 2024 vetok kommunestyret allerede når de vedtok budsjett 2020 og igangsette prosjekt – «Sammen om en bærekraftig framtid».

Bakgrunn til dette:

Den økonomiske situasjonen i Åsnes kommune er som i mange andre kommuner utfordrende og krevende. Vi balanserer på en knivsegg, det vil si at man i praksis ikke tåler at det skjer uforutsett ting i løpet av året når budsjettet er lagt.

Åsnes har noe på disposisjonsfond, men fortsatt ikke tilstrekkelig i forhold til hva som er anbefalt og hva man burde. Men man har litt luft etter mange år i ROBEK.

Økonomiplanen viser en ubalanse på drøye 30 millioner i 2024. Det må derfor tas grep som sikrer en økonomisk bærekraft framover. Skal man lykkes med det må vi se på alle deler av kommunens virksomhet. Det fordrer også at man har en omforent forståelse av situasjonen og nødvendigheten av å ta grep.

Skal man lykkes må man også jobbe i lag. Men kommunen trenger ikke et nytt omstillingsprogram, men et bærekraftsprogram.

FNs bærekraftsmål skal vektlegges i den jobben Åsnes kommune gjør i dette arbeidet.

Et utfordrings- og mulighetsnotat skal supplere selve prosjektplanen. Denne vil bli utviklet i tråd med prosjektets framdrift. I første omgang er det følgende innhold man skal jobbe med:

En SWOT-analyse som sier noe om både nåtid (1år) – Styrke og Forbedringsbehov og framtid (4 år) – muligheter og spesielle utfordringer. Det er viktig at man sakper seg en noenlunde lik oppfatning av hva som er situasjonen innen hver sektor. Gjennom en god prosess og lærende møter skal man jobbe seg fram til det man anser som en omforent SWOT for den enkelte sektor.

Tall og andre styringsparametere vil komme tilbake til og jobbe med på et senere tidspunkt.

Flisa 17. februar 2020

Stein Halvorsen

kommunedirektør

Samfunnsutvikling:

Samfunnsutvikling består av tekniske tjenester, kommunal eiendom og kultur.

Status og analyse – Tekniske tjenester og kommunal eiendom:

Nåtid	Fremtid (4 år)
Styrker • Solid kompetanse med lang erfaring • Stor gjennomføringsevne investeringsprosjekter • Gode faglige nettverk	Muligheter • Digitalisere saksbehandling • Oppfølging hovedplan veg og vedlikeholdsplan kommunale bygg • Energoovervåkning kommunale bygg
Forbedringsbehov • Effektiv forvaltning • Kommunikasjon internt / eksternt • Øke interkommunalt samarbeid	Spesielle utfordringer • Struktur skoler, barnehager, omsorgsboliger, flyktningeboliger • Omklassifisering kommunal veg og gatelys • Prioritering av tilsynsoppgaver og ulovlighetsoppfølging • Kompetanseoverføring / generasjonsskifter

Hovedutfordringer i økonomiplanperioden

1. *Struktur og oppfølging av flyktningeboliger og kommunale utleieboliger:*
Kommunale utleieenheter som står tomme er «død» kapital, uten kontantstrøm. I tillegg legges tomme boenheter merke til av innbyggerne, noe som skaper omdømmerisiko. Rullering av leietakere i flyktningeboliger og kommunale utleieboliger må følges opp vesentlig bedre. Nyere leiekontrakter inngått etter 2015 inngås med varighet på 3 år. Det må organiseres bedre oppfølging hva gjelder boligsosialt arbeid, for å ivareta denne oppfølgingen. Det er etablert et prosjekt via NAV på boligsosial oppfølging. Dette prosjektet bør organiseres inn i ordinær drift, gjerne under stabsavdeling koordinering, fag og forvaltning.
2. *Plan- og utviklingsarbeid:*
Kommunens ressursbruk må prioriteres etter klare mål. Målene er definert politisk i kommuneplanens samfunnsdel, og skal være synliggjort i den kommunale planstrategien. Kommunens ressursbruk knyttet til plan- og utviklingsarbeid må være godt nok organisert/koordinert, og kommunen må ha riktig kompetanse til å utføre oppgavene. Målene må være godt nok definert for de som arbeider med plan- og utvikling, planer må bli fulgt opp og virkningen av planene må evalueres.

Nasjonale myndigheter forventer at kommunene følger spesielt opp følgende tema:

- Klima og energi – hvordan forholder kommunen seg til dette?
- By- og tettstedsutvikling – hvilke utfordringer og mål har kommunen og hva gjøres for å nå målene?
- Samferdsel og infrastruktur
- Verdiskaping og næringsutvikling - er dagens organisering for fragmentert?

Mulighets- og utfordringsnotat 2021 – 2024

- Natur, kulturmiljø og landskap – hvor viktig er dette for kommunen?
- Helse, livskvalitet og oppvekstmiljø

I kommuneplanens samfunnsdel 2010 – 2022 har kommunestyret gjort strategiske valg om temaer planstrategien bør omfatte.

- Skole, oppvekst og ungdom (pri 1)
- Kultur (kulturliv og kulturminnevern)
- Arbeidsplasser og næringsutvikling
- Velferd, levekår og folkehelse
- Boligområder, sentrums- og grendeutvikling.

Det må til helhetlige grep for å følge opp dette.

3. Tilsyn:

I forbindelse med eiendomskattetaksering, lovpålagt tilsyn, matrikkelføring og kartlegging er det en utfordring å følge opp alle tiltakene som ikke lengre er søknadspliktige. Det betinger at vi må være mye mer ute i marka for å registrere byggeaktiviteten. I forbindelse med takseringen og registreringen ute i marka er vi også avhengige av å være på kommunens «interne nett» for å registrere evt. avvik i forhold til godkjente tiltak, registrere hjemmelshavere mm.. Det er en utfordring at det ikke er god nok internettdekning over alt. Vi er også avhengige av god støtte fra IT avdelingen for oppgradering og drift av datasystemene. Dette er et område som utviklingen går raskere og raskere og systemene er utarbeidet etter «online» prinsippet der alt skjer sentralt. Saksbehandlingssystemene må også oppdateres og tilrettelegges.

4. Ulovlighetsoppfølging:

Relativt små/banale saker som utløser større og tidkrevende saksutredninger dersom tiltakshaver ikke innordner seg regelverket. Overtredelsesgebyret som settes i slike saker kan, etter veiledningen, ikke være særlig høyt, da størrelsen på dette også skal gjenspeile selve forseelsen. Dersom vi bruker tid og setter overtredelsesgebyret høyt, risikerer vi å tape en klagesak og på sikt ødelegge kommunens omdømme fordi flere kan oppfatte sanksjonen (da tatt ut av sammenhengen) som svært urimelig og videre argumentere for dårlig tidsbruk. Setter vi gebyret for lavt har det liten preventiv effekt i tillegg til at det ikke på langt nær finansierer arbeidet med saken. Overtredelsesgebyret er i realiteten det eneste effektive virkemiddelet vi har for å forebygge ulovlige handlinger i forhold til Plan- og bygningsloven. Problemet er at klageretten etter forvaltningsloven gjør selv et bagatellmessig anliggende til en tidkrevende og ressurskrevende sak med gjentatte befaringer osv. En klagesak kan ha flere måneders behandlingstid hos fylkesmannen og slik sett ligge lang tid i systemet. Bygningsmyndigheten har ikke hjemmel til å kaste noen ut, dersom f.eks. ulovlig beboelse avdekkes i en bygning. I slike saker er det svært vanskelig å dokumentere at døgnhvile faktisk skjer uten gjentatt befarings. Arbeidet med bevisbyrden/dokumentasjon i slike saker er svært omfattende, og det er heller ikke sikkert at det kan bevises godt nok til å tåle en runde i retten. Da har saksbehandler investert mye tid i en sak som ikke har blitt løst, samtidig som omdømmet til kommunen lider når det til sist viser seg at det ulovlige forholdet i realiteten forblir uendret.

Muligheter i økonomiplanperioden

1. *Kostnadseffektive fremtidsrettede lokaler.*
Det vil bli bygget ca. 2.500 m² med nye kostnadseffektive lokaler hvor kommunen skal levere tjenesteproduksjon fra. I tillegg vil det bli bygget ca. 3.500 m² med lokaler kommunen skal leie ut til eksterne leietakere. Dette vil utløse behov for utredning av gode etterbruksplaner på eksisterende gamle lokaler. En overgang til disse fremtidsrettede lokalene vil gi lavere driftskostnader, bedre innelima og energieffektive løsninger.
2. *Utbygging av høyhastighets bredbånd og digitalisering av systemer.*
Utbyggingshastighet på både mobildekning og høyhastighet bredbånd (fiber) er meget god i kommunen. Dette legger til rette for bolyst, trivsel og attraktivitet. I tillegg åpner det opp for økt grad av digitalisering av kommunens egen tjenesteproduksjon i alle sektorer.
3. *Oppfølging av vedlikeholdsplan bygg, hovedplan kommunal veg og gatelysplan.*
Alle disse tre planene belyser utfordringer med omfanget av tjenesteproduksjon på de respektive infrastrukturene. Befolkningsnedgang, endrede bosetningstrender og sentralisering utløser behov for å konsentrere tjenesteproduksjonen på infrastruktur hvor befolkningen nå i større grad befinner seg, og benytter seg av. Kvaliteten på tjenesteproduksjonen vil med dette øke vesentlig på den rette infrastrukturen.

Status og analyse – kultur:

Nåtid (1 år)	Framtid (4 år)
Styrke • Utarbeidet plan for idrett og fysisk aktivitet i kommunen og regionen. • Samarbeid med frivilligheten. • Rådhuskinoen / kulturhus • Biblioteket som møteplass og kulturarena. • Flisa ungdomshus • Etablering av badeland i Åsnes svømmehall. • UKM (Ung kultur møtes) er et samlende arrangement for ungdom • Landsbyen Flisa	Muligheter • Kultur som en næringsvei og som en katalysator for næringsutvikling og tilflytting/bolyst • Videreutvikling av Rådhuskinoen kulturhus som en arrangementsarena på flere felt • Få inn flere aktiviteter i biblioteket • Skape et nettverk av frivillige i kommunen • Opprettelse av et «kulturfond» vil gjøre det mulig å kunne satse variert og langsiktig • Virksomhet for kultur og informasjon til har potensiale til å utvikle kommunens fokusområde; Frivillighet, tidlig innsats og innbyggerrekruttering.
Forbedringsbehov • Avklare framtidig driftsmodell for Flisa ungdomshus /aktivitetshus • Lokaler/rom i tilknytning til skole som tilpasses kulturskolens undervisning, hvor kulturskolens virksomhet er prioritert. • Oppprioriter fokus og oppmerksomhet rundt kultur og kulturarrangement i kommunen •	Spesielle utfordringer • Omprioritering av ressurser innenfor kulturskolen • Utvikle ny driftsmodell for kulturhuset • Gjennomføre omprioriteringer innenfor eksisterende budsjett • Begrensete ressurser til å gjennomføre tiltak i Plan for idrett og fysisk aktivitet. • Kulturplan for Åsnes kommune som legger opp til en langsiktighet i tiltak og oppfølging gjennom årsbudsjett med tilføring av ressurser.

Hovedutfordringer i økonomiplanperioden:

- Framtidig drift av Flisa Ungdomshus eller endret drift mot aktivitetshus - avklaringer.
- Ressurser til gjennomføring av satsingsområder i kommuneplanen, Strategisk næringsplan og virksomhetens potensiale til å utvide sin aktivitet.
- Stimuleringstiltak for å bygge opp om frivillighet.